

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De natura sponsaliorum. Pun.1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

OPVS MORALE
 DE VIRTVTIBVS,
 ET VITIIS CONTRARIIS,
 QVINTA PARS,
 De virtute Religionis, eique annexis.

TRACTATVS XXVIII.
 DE SPONSALIBVS,
 ET
 MATRIMONIIS.

PROE MIVM.

Opus hoc de Sacramentis mutilum, & imperfectum videatur, Matrimonij Sacramentum explicandum suscipio, sin minus ab eo absterem contentus explicacione latissima & accuratissima edita à Thoma Sanchez; cum vix vlla difficultas excogitari possit, quam ipse satis prudenter, doctè, & securè non dissoluerit; eius tamen vestigiis inhaerens in quatuor Disputaciones hunc tractatum diuidam. Prima erit de Sponsalibus. Secunda de Matrimonij essentia, & natura. Tertia de illius proprietatibus. Quarta de impedimentis, deque illorum dispensacione.

DISPVATIO I.

De Sponsalibus.

PVNCTVM I.

De natura Sponsaliorum.

- 1 A quo dicta sint Sponsalia?
- 2 Triplicem habent significacionem sponsalia?
- 3 Explicantur nomina coniugis, uxoris, & mariti, &c.
- 4 Qualiter sub nomine mariti, uxoris, sponsi intelligantur, vel e contra.
- 5 Definiuntur sponsalia.

SPONSALIA dicta sunt à spondendo: nam monis tuit veteribus stipulari, & spondere sibi futuras uxores teste Iuuenali sacir. 6. Conuentum tamen & pactum, & sponsalia nostra Tempestare paras. Et tradit Vlp. leg. 2. ff. de Sponsalib. & leg. sponso ff. de verborum significat.

2 Triplicem sponsalia significacionem habent. Primò & minus vltatè significant munera ab sponso sponsæ collata iuxta leg. 1. Cod. si nuptia ex rescripto, & 1. Reg. 18. Non habet Rex sponsalia necesse. Secundo & frequentius sumuntur pro matrimonio de præsentis contracto copula non consummato. cap. tertio loco de præsumpt. cap. 2. & cap. fin. de sponsa duorum. & cap. coniuges, cap. qui desponsatam 27. quæst. 2. & Matthæi 1. Cum esset desponsata Mater Iesu, Maria Ioseph. Tertio communiter, & frequentissimè accipiuntur sponsalia pro futuri matrimonij promissione. cap. nosstrates 30. q. 5. & leg. 1. ff. de sponsalib. Vnde qui matrimonium contrahere sponderunt sponsi propriè vocantur, plerumque tamen sic nuncupantur qui matrimonio copulati sunt, illudque non consummauerint, quia illius consummationem spondere censentur.

3 Prædictis sponsis matrimonium de præsentis contractibus nomen coniugis, uxoris, & mariti adaptatur: (tametsi hæc nomina propriè supponant pro iis qui matrimonium consummarunt, vti late probat Sotus in 4. dist. 27. q. 2. art. 1. & Cobarub. 1. p. de sponsalib. cap. 1. m. 3.) etenim cum nuptias non concubitus, sed consensus faciat. leg. nuptias. ff. de Regul. iuris, meritò qui matrimonium contraxerunt, esto illud non consummauerint, nuncupati possunt vir, sive maritus,

vxor. & coniuz, cap. sufficit, cap. omnis & alii 27. quæst. 2. cap. consulationi, cap. coniugis De sponsalib. & expellius Match. 1. Iacob genuit Ioseph virum Maria. Et ibi: Noli timere accipere Mariam coniugem tuam. Sed an sponsus de futuro prædicta nomina impetant? Affirmant aliquando, sed raro competere Thom. Sanchez l. 1. de matrim. disp. 1. n. 2. Coninch, disp. 21. dub. 1. & alij. Moutentur ex illo Genes. 29. vbi Iacob Rachel sibi promissam vxorem appellauit. Da mihi (inquit) vxorem meam: fauetque textus in cap. inuenis De Sponsalib. iuncta glossa verbo coniuz, id est sponsa, & textus in leg. non sine, Cod. de bonis que liberis vbi sub nomine vxoris sponsa intelligitur. Sed hæc, vt rectè tradit Cobarub. 1. p. de matrim. cap. 1. n. 4. Gab. Valsq. disp. 4. de matr. Basil. Ponce lib. 12. cap. 1. n. 2. non conuincunt. Non enim Iacob vxorem appellauit Rachel pro eo tempore, quo nondum contractum erat coniugium, sed pro futuro, in quo contrahendum erat, quasi diceret: da mihi vxorem meam futuram. Textus verò in cap. inuenis appellat puellam illam coniugem, & vxorem non ob coniugium, quod verè contractum sit, quippe nullum fuit, sed quia fuit attentatum. Denique textus in leg. non sine ad summum probat ad sponsam contrahentem matrimonium per verba de præsentis nomen vxoris extendi, sed non ad sponsam de futuro, quinimo expressè ibi distinguitur vxor ab sponsa de futuro, tamen si sponsa de futuro concedatur ex æquitate, quod vxori ibidem conceditur.

4 Ex hac doctrina est Sanch. lib. 1. de spons. disp. 1. n. 2. Coninch. disp. 21. dub. 1. Gutier. lib. 3. canon. qq. de matr. cap. 1. an. 5. & alij communiter inferant in favorabilibus sub nomine vxoris, & mariti sponsos etiam de futuro comprehendendi posse iuxta leg. non sine Cod. de bonis que liberis, vbi statutum disponens, vt ea que vxor à marito quoad proprietatem acquirit sibi, & non patri suo acquirat, extendatur ad sponsos de futuro, non potest esse vniuersaliter verum, vt apertè conuincitur ex cap. si vero de sentent. excommunicat. vbi secundum communem sententiam ab excommunicatione canonis, si quis suadente diabolo, excusatur verberans clericum turpiter agentem cum matre, forore, vxore, & filia; que tamen dispositio est favorabilis sit ad verberantem clericum turpiter agentem cum sponsa de futuro non extenditur, vt ipse Sanch. Gutier. & Coninch. affirmant. Secus si sponsa de præsentis fuerit, tamen si a marito non cognita. Neque prædictus textus in leg. non sine contrarium probat, cum non ad sponsam futuri coniugij, sed præsentis extendenda est. Quocirca (vt rectè tradit Cobarub. de matrim. 1. p. cap. 1. num. 4.) quoties aliqua dispositio dubia est, qualiter nomen sponsi, viri, mariti, vxoris, & coniugis sumendum sit, præsumi debet, nisi contrarium colligatur, sumptum esse secundum communem, & frequentiorem vsum, ita vt nomen sponsi ad sponsos de futuro coniugio, & nomen mariti, & vxoris ad coniuges de præsentis referatur, quia verba statuti, legis, & dispositionis semper quoad fieri potest intelligenda sunt proprie. leg. 3. §. hæc verba ff. de negotijs gestis cap. in nostra. De inuensis.

5. Igitur sponsalia in tertia illa significatione sumpta definiuntur à Doctoribus futurarum nuptiarum mutua promissio, cap. nostraris 30. quæst. 5. Et licet in hoc textu particula mutua non inuocatur, omnino tamen addenda est, vt colligitur ex leg. de sponsalib. vbi sponsalia vocantur futurarum nuptiarum repromissio, & satis insinuat in cap. præterea, cap. de illis, cap. sponsam. De sponsalib. & alibi sæpe, & fortè ob hanc causam sponsalia in numero plurali dicuntur, quia continent duplicem promissionem. Debet insuper hæc mutua promissio vtrique contrahenti innoscere; aliàs non poterit vnus alteri repromittere. Tandem est promissio futurarum nuptiarum, quia ea promissione non celebrantur nuptiæ, sed promittuntur celebrari, ideoque promittentes, quia se in vicem promittunt, promissi dicuntur. Quæ omnia Valen. disp. 10. generali quæst. 2. p. 1. & Tolet. lib. 7. sum. cap. 2. sua definitione comprehenderunt dicentes, sponsalia sunt mutua promissio futuri matrimonij signo aliquo sensibili expressa, vt in sequentibus declarabimus.

PUNCTUM II.

Qualis debeat esse promissio cuiusvis contrahentis vt sponsalia constiuat?

- 1 Debet esse promissio directæ de matrimonio contrahendo.
- 2 Qualiter promissio vera, non simulata requiratur.
- 3 Deciditur questio, an desponsus virginem spe facta promissionis tenetur ducere.
- 4 Libera debet esse promissio nuptiarum.
- 5 In semo, forore, amantia, & vtriusque contrahi non possunt sponsalia.
- 6 Sponsalia metu cadente in constantem virum qualiter valida sint. Respondetur remissive.

- 7 Item sponsalia debent esse circa personam determinatam.
- 8 Item promissio verborum, vel signis exprimi debet. Et que verba vel signa requirantur.
- 9 Item debet esse promissio mutua.
- 10 An obligari possit ad ducendam puellam illa non te obligante? Negant aliqui.
- 11 Verus est oppositum.
- 12 Satis est oppositum fundamentum.
- 13 Quid si puella promittit nullam aliam ducitur præter ipsam. Examinatur, an sint sponsalia.
- 14 Deciditur an ex promissione gratuita obligeris sub mortali adimplere.
- 15 Aliqui ad validam promissionem sponsaliorum requirunt, ne clandestine fiat. Sed contrarium est verum.

1. **C**onstat ex præcedenti Puncto, debere esse promissio. Quæ directam de matrimonio contrahendo. Sed qualis debeat esse promissio, vt sponsalia constiuat, & obligatio, nem inducat, variant Doctores.

2. Primò requiritur promissio vera non simulata. Simulata promissio tripliciter esse potest. Primò si careas animo promittendum exequendi. Secundo si nolis ea promissione vllam tibi obligationem imponere. Tertio si nolis promittere, sed promissionem d'simulare. Et quidem omnes Doctores conueniunt ob voluntatem non adimplendi promissum ad obligationem promissionis te non excusari, si animum habeas promittendi & te obligandi, quia hæc obligatio non ex voluntate exequendi promissionem, sed ex natura promissionis nascitur, quæ sicut obligat promittendum exequi, obligat illius exequendi voluntatem habere. Secundum autem, & tertium insidem coincidunt. Nam cum de essentia promissionis sit obligare promittentem, vt promittendum præter, ne in illis existat, nequis habeat animum promittendi absque animo te obligandi, vel è contra nequis careat animo te obligandi, & retineat animum promittendi. Quæstio igitur est, an si verbo tenus promittas puellæ matrimonium careas animo te obligandi, vel promittenti maneat obligatus Affirmant Petrus de Ledesim. de matr. 4. 43. art. 1. dub. 2. Valsq. disp. 6. de matr. cap. 3. n. 27. Basil. lib. 1. cap. 2. Gutier. lib. 3. canon. qq. de matrim. cap. 9. in prime. Moutentur, quia quantumcumque similes promissionem ab te animum promittendi, aut te obligandi excludens, verè, & in rigore offerit fidem de matrimonio contrahendo, quippe hæc ob igitio solis verbis constituitur. Ergo manes obligatus saltem ex fidelitate promissis stare. Quod autem etiam ex iustitia obligeris, inde conuincit potest, quia sub ea fide data accipis a contrahente veram, & absolutam promissionem, quam nollentem ipse præstaret, si eius iustitiæ non obuiet ad repromissionem sibi factam.

Contrarium aliis relatis, defendit Thom. Sanch. lib. 1. de matr. disp. 9. num. 2. Lessius de iustit. cap. 18. dub. 1. n. 5. & cap. 40. dub. 1. n. 6. Coninch. disp. 21. dub. 2. concl. 1. Laym. lib. 7. tract. 10. p. 1. cap. 1. n. 10. Præterea quod nulla lex obligare potest, nisi legislator velit, cum autem promissio sit quædam priuata lex, quam sibi promittens imponit, si ipse nolit sibi obligationem imponere, nulla erit obligatio. Delictum conditio contraria matrimonij contractui reddit contractum nullum, vt constat ex cap. vltim. de conditionibus appositis. Sed nolle se obligare ad promissa implenda, est conditio sponsalibus contraria. Ergo reddit sponsalia nulla.

Cæterum vtramque sententiam conciliare potes, si affirmes priorem veram esse de obligatione fidelitatis, secundam de obligatione iustitiæ, ac proinde sponsalia contracta animo non promittendi, vel non se obligandi vera sponsalia non esse, vt potest que obligationem iustitiæ non inducunt. Et quidem illam externam promissionem obligationem fidelitatis promittenti inducere, manifestè conuincit ratio superius adducta, quippe hæc obligatio iure ipso naturali nascitur ex fide alteri data de te sibi vili præstanda, quia ius ipsum naturale obligat, vt verum facias, quod facturum esse alteri promissisti. Est enim iurum delictum inter propositum, & promissionem de matrimonio contrahendo, nam propositum nullam obligationem in futurum inducit, sed contentum est veritate præsentis. At promissio non solam exigit præsentem voluntatem exequendi promissum, sed ad ipsam executionem obligat promittentem alias reputabitur infidelis. Quare in nullius potest esse veris externis promittere & nolle se obligare ex fidelitatis virtute ad promissa exequenda, sicuti nemini conceditur affirmare exterius aliquam propositionem, quin obligetur ad veritatem dicendam. Quod verò ex illa simulata promissione non oriatur obligatio ex iustitia sic probò, quia ius iustitiæ non confert solis verbis sed præcipue voluntate, & intentione, quæ ius quod habes intendis à te abdicare, & alteri concedere. At cum promittis matrimonium absque intentione te obligandi, ad minus intendis non transferre in promittentem ius quod à